

УДК 616.314

Ожоган І.А.

Практична підготовка студентів з терапевтичної стоматології

Кафедра терапевтичної стоматології

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

Резюме. Терапевтична стоматологія спрямована на діагностику та лікування захворювань зубів, навколорубних тканин та слизової оболонки порожнини рота, розробку різних нових діагностичних та лікувально-профілактичних методик, виявлення зв'язків між захворюваннями зубів і захворюваннями внутрішніх органів. Навчання у медичних вузах України і, зокрема, стоматологічних факультетах відбувається відповідно до Болонських засад, однією із вимог якої є набуття студентами практичних навичок та вмін працювати самостійно. Одними із головних напрямів роботи зі студентами має бути навчання санітарно-просвітній роботі з пацієнтами, навчання студентів і пацієнтів правил індивідуальної гігієни ротової порожнини. Також одним із головних завдань на практичних заняттях зі студентами є акцент на наукових розробках, ознайомлення студентів із науковими роботами вчених університету, України та провідних світових спеціалістів, заохочення студентів до наукової роботи в студентських наукових гуртках.

Здобування студентами практичних навичок у терапевтичній стоматології починається вже з другого курсу під час вивчення пропедевтики і завершується на п'ятому курсі циклом субординатури. Тому, високоякісне і повне засвоєння практичних навичок, яке базується на глибокому фундаменті знань теоретичних, базових дисциплін є запорукою успішної роботи лікаря-стоматолога-терапевта в клініці.

Ключові слова: *терапевтична стоматологія, практичні навички, стоматологічні захворювання.*

Відомо, що стоматологія – це розділ медицини, який займається вивченням стану щелепно-лицевої системи і зубів, їх будови і функціонування, захворювань, методів їх профілактики і лікування, а також захворювань порожнини рота, щелеп і навколишніх ділянок лица та шиї. Зокрема, терапевтична стоматологія спрямована на діагностику та лікування захворювань зубів, навколорубних тканин та слизової оболонки порожнини рота. До функцій терапевтичної стоматології належать також розробка різних нових діагностичних та лікувально-профілактичних методик, виявлення зв'язків між захворюваннями зубів і захворюваннями внутрішніх органів. Тому, професія лікаря-стоматолога є складною і вимагає високої підготовки фахівців. Важливим є формування клінічного мислення ще зі студентських лав [1, 3].

На даний час навчання у медичних вузах України і, зокрема, стоматологічних факультетах відбувається відповідно до Болонських засад, однією із вимог якої є здобування студентами практичних навичок та вмін працювати самостійно. Також відомо, що у професії стоматолога необхідним є подолання психологічного бар'єру лікар-пацієнт, яке повинно формуватися протягом навчання. Слід пам'ятати про необхідність проведення виховної роботи серед студентів, виховання патріотизму і поваги до пацієнтів.

Одним із головних напрямів роботи зі студентами має бути навчання санітарно-просвітній роботі з пацієнтами, навчання студентів і ними пацієнтів правил індивідуальної гігієни ротової порожнини, правильного вибору зубних паст і зубних щіток та інших засобів гігієни. На цьому повинна базуватись робота майбутнього лікаря-стоматолога кожен робочий день з кожним пацієнтом, адже це є основний принцип профілактики стоматологічних захворювань і профілактичної медицини [5, 6, 7].

Також одним із головних завдань на практичних заняттях зі студентами є акцент на наукових розробках в даних напрямках, ознайомлення студентів із науковими роботами вчених університету, України та провідних світових спеціалістів у даному напрямі. Слід заохочувати студентів до наукової роботи в студентських наукових гуртках і демонструвати їм найновіші наукові розробки, технології і матеріали на лекціях і практичних заняттях [1, 2, 3].

Здобування студентами практичних навичок у терапевтичній стоматології починається вже з другого курсу під час вивчення пропедевтики, яка займається проблемами історії стоматології, вивченням анатомо-фізіологічних особливостей органів порожнини рота, стоматологічного інструментарію та обладнання стоматологічних кабінетів, питаннями ергономіки, деонтології та структурою стоматологічної служби. Особливо важливими при вивченні стоматологічних дисциплін є вміння вибрати і застосувати сучасні додаткові методи обстеження хворих, такі як рентгенологічна діагностика, зокрема ортопантомографія, радіовізіографія, 3D комп'ютерна томографія, доплерівська лазерна флоуметрія, гнатодинамометрія. Акцент студентам необхідно робити на сучасні матеріали, які застосовуються в стоматології, зокрема фотополімерні матеріали, склоіономерні цементи, сучасні адгезивні системи. На третьому курсі студенти вивчають захворювання твердих тканин зубів, пульпи та періодонту. Вони здобувають навички препарування твердих тканин зубів, формування порожнин, а також техніки пломбування та реставрації. Вважаю за доцільне ознайомлення студентів з клінічними і експериментальними результатами своєї наукової праці, в якій висвітлено сучасні методи реставрації і одночасно шинування бічних зубів з застосуванням сучасних фото полімерних матеріалів та скловолоконних систем. Одним із складних розділів терапевтичної стоматології є ендодонтія, яка вимагає не тільки високого рівня теоретичних знань, а й опанування практичних навичок. Саме тут важливим є застосування знань, отриманих при вивченні пропедевтики терапевтичної стоматології. Також, важливим є здобуття практичних навичок з сучасними технологіями ендодонтії, зокрема обробка каналів сучасними препаратами, застосування апекслокаторів та ендодонтичних моторів [1, 2, 3, 4].

На четвертому курсі студенти вивчають пародонтологію. Це розділ терапевтичної стоматології, присвячений патології доколорубних тканин (гінгівіти, пародонтити, пародонтоз, пародонтоліз). На жаль, хвороби пародонту на даний час є дуже поширеними, тому вимагають посиленої уваги до себе. Тут студенти здобувають навички зняття зубних відкладень, проведення закритого кюретажу, аплікацій сучасними препаратами, шинування рухомих зубів сучасними скловолоконними системами [1, 2].

Під час навчання на п'ятому курсі студенти вивчають патологію слизової оболонки порожнини рота та проходять субординатуру. Відомо, що порожнина рота – це «дзеркало» шлунково-кишкового тракту і стану всього організму вцілому. Тому, діагностика захворювань слизової оболонки є невід'ємною складовою знань і вмін лікаря-стоматолога. Здобування даних навичок може бути утрудненим внаслідок обмеженої кількості пацієнтів із захворюваннями, які вивчаються, а саме тематичних пацієнтів. Особливу увагу слід звертати студентам на прояви соматичної патології на слизовій оболонці ротової порожнини і тканин пародонту, зокрема цукрового діабету, захворювань крові, СНІД, туберкульоз, венеричні захворювання. Також, значну увагу слід звертати студентам на діагностику онкопатології ротової порожнини, особливо візуальних форм раку губ, язика, дна ротової порожнини. Тому, доводиться застосовувати інші методики, такі як мультимедійні презентації, демонстраційні фільми клінічних випадків, фотоматеріали, робота з фантомами та інші [1, 2, 4].

Під час проходження субординатури студенти-стоматологи повинні знати і вміти провести всі практичні навички, які дозволяють діагностувати, попередити та лікувати захо-

рування органів порожнини рота та довколишніх тканин. Засвоєння практичних навичок вимагає їх проведення кожним студентом декілька разів протягом певного періоду часу спочатку на фантомі чи фантомній моделі, а вже потім в клініці під час роботи з пацієнтами. Це в свою чергу потребує необхідного матеріального забезпечення на кожного студента. На циклі субординатури студенти випускники інтенсивно готуються до комплексного випускного іспиту з стоматології, що вимагає оволодіння і відпрацювання певних практичних навичок, винесених в переліку на іспит [1, 2, 3, 7, 8].

Таким чином, бачимо, що формування лікаря-стоматолога як фахівця відбувається поступово із опануванням різних розділів медицини і стоматології, зокрема. А система здобування практичних навичок є невід'ємною складовою навчання, яка має своє продовження під час проходження інтернатури. Високоякісне засвоєння практичних навичок, яке базується на глибокому фундаменті знань теоретичних базових дисциплін, є запорукою успішної роботи лікаря-стоматолога в клініці та підвищує його конкурентоспроможність при працевлаштуванні.

Література

1. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія: Підручник: У 4 т. – Т.3. Захворювання пародонта / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Полігун та ін. – К.: Медицина, 2008. – 616 с.
2. Терапевтична стоматологія / За ред. проф. А.К. Ніколішина. – Т.2. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 280с.
3. Леус П.А. Коммунальная стоматология / П.А. Леус. – Брест, 2000. – 284 с.
4. Азбука пломбирочных материалов / Под ред. проф. Л.А. Дмитриевой. - М.:МЕДпресс-информ, 2006. – 240 с.
5. Сінченко П.І. Ефективність застосування інформаційних технологій в навчальному процесі на післядипломному етапі / П.І. Сінченко, О.І. Сміян, О.К. Романюк //Актуальні питання сучасної післядипломної медичної освіти.- Суми: СумДУ, 2010.- С. 9-11.
6. Андреев А.А. Педагогика высшей школы (Прикладная

педагогика): учебное пособие / А.А. Андреев. – М.: МЭСИ, 2000.- Кн. 1. – 141 с.

7. Болонський процес : перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти: омографія / за ред. В.М. Бебика.- К.: МАУП, 2004.- 200с.

8. Кремень В.Г. Болонський процес: зближення, а не уніфікація // АН ВПН України // Інформаційний вісник. – К. 2004.- №3. – с.6-13.

I.A. Ozhogan

Practical Education in Therapeutic Dentistry

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. Preventive dentistry is focused on the diagnosis and treatment of teeth diseases, periodontal tissues and oral mucosa, the development of various new diagnostic and health care techniques, identifying links between dental diseases and diseases of the internal organs. Studying at the medical universities of Ukraine and at dental faculties is also based on the Bologna principles, one of the requirements of which is to get practical skills and to work self-reliantly. One of the main areas of the work with students should be teaching health and educational work with patients, teaching the students how they should teach their patients to obey to the rules of the oral cavity hygiene, the correct choice of toothpaste and toothbrushes and other hygiene products. At the same time one of the main tasks in practical training with students is focusing on research and development in these areas, to make students acquainted with the scientific work of university scientists, Ukraine and the world's leading experts in this area. We should encourage students to the research work in students' scientific societies. Getting practical skills in the preventive dentistry begins in the second year of studying. This is a propaedeutic in therapeutic dentistry. The fifth year completes with the last clinical cycle of studying. That is why high quality of practical skills based on deep theoretical knowledge and basic disciplines are the keys to success of a dentist in the clinic.

Keywords: *therapeutic dentistry or preventive dentistry, practical skills, dental disease.*

Надійшла 26.01.2015 року.

УДК 378.147 : 378.046.4

Пилипчук В.І.

Переривисті курси як форма безперервного післядипломного навчання лікарів-хірургів

Кафедра хірургії інституту післядипломної підготовки (зав. каф.- проф. О.Л.Ткачук)

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

Резюме. В Івано-Франківській області впроваджена форма післядипломного навчання лікарів-хірургів, яка полягає у щомісячному проведенні спільного засідання переривистих курсів лікарів-хірургів та обласного осередку Асоціації хірургів області. Засідання включають: обхід у хірургічному відділенні з наступним обговоренням; засідання осередку Асоціації хірургів області; засідання переривистих курсів. Завданнями засідання Асоціації хірургів є висвітлення сучасних підходів до хірургічного лікування. На засідання вноситься 2-3 монотематичні доповіді. Засідання переривистих курсів містить: звіт завідувача хірургічного відділення, на базі якого проводяться курси; інформація, зауваження та оголошення головного хірурга області; засідання комісії з невідкладної хірургії, де проводиться детальний розбір пацієнтів, які померли від гострої хірургічної патології в хірургічних стаціонарах області. Переривисті курси розглядають проблемні питання лікування хірургічних хворих, використання новітніх технологій діагностики та лікування, питання організації хірургічної служби, співпраці між закладами охорони здоров'я, недоліки в хірургічній допомозі. Така групова навчальна діяльність сприяє активізації та результативності навчання лікарів-хірургів, вихованню колегіальних відносин між ними, вмінню відстоювати свою точку зору та прислухатись до думки товаришів, культури

ведення діалогу, відповідальності за результати своєї праці, створює умови для формування позитивної мотивації лікарів-хірургів.

Ключові слова: *переривисті курси, післядипломне навчання.*

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень.

Головні завдання післядипломної освіти полягають у забезпеченні системи охорони здоров'я кваліфікованими кадрами та забезпеченні пацієнтів ефективною і якісною медико-профілактичною допомогою [1]. Стрімкий розвиток медичної науки і практики на сучасному етапі, впровадження в практику лікаря-хірурга новітніх технологій, особливо малоінвазивних, вимагає ефективної діяльності вищої школи саме на етапі післядипломної освіти лікарів. Це спонукає до пошуку нових шляхів та удосконалення вже існуючих методик навчального процесу. Впродовж усієї практичної роботи перед лікарем-хірургом постійно стоїть завдання вивчення та впровадження в практику новітніх досягнень у галузі медичної науки, зокрема, в хірургії. Сучасний лікар має володіти інноваційними технологіями діагностики і лікування,